„...hogy ne legyünk hulló falevelek!”
(dr. Ortutay Elemér)

Ortutay Elemér V. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

2018. február 22.

Beregszász

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Programfüzet

Ortutay Elemér
V. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

II. János Pál pápa „EX CORDE ECCLESIAE” apostoli rendelkezése a katolikus egyetemekről

„Csak egy kultúra van! Az, amely az emberé, az embertől és az emberért van… Az Egyház az emberiség szakértője, (VI. Pál)… kutatja az emberiség és a világ titkait, a kinyilatkoztatás fényével világosítja meg őket. „…titkos meggyőződése, hogy az igazság valódi szövetségese... és hogy a tudás és az értelem hű szolgái a hitnek”.(J. H. Newman) Anélkül hogy bármi módon elhanyagolná a hasznos tudás megszerzését,… azzal tűnik ki, hogy a természet, az ember és az Isten teljes igazságát kutatja. Korunknak nagy szüksége van erre az önzetlen szolgálatra, amely az igazság jelentését hirdeti; azt az alapvető értéket, mely nélkül a szabadság, igazságosság és az emberi méltóság megszűnik… Tudatában van annak, hogy előtte jár az, aki „az Út, az Igazság és az Élet”. A Logosz, akinek Szentlelke értelmével és szeretetével képessé teszi az embert arra, hogy saját értelmével megtalálja a végső valóságot, melynek ő a kezdete és vége, és egyedül ő képes teljességében adni azt a bölcsességet, amely nélkül veszélyben lenne a világ jövője.

Az igazság tárgyilagos kutatásának összefüggésében világosodik meg és válik érthetővé a hit és az értelem kapcsolata…”

Program

8:30 – 9:30 Regisztráció

9:30 – 10:00 Megnyitó

Dr. Orosz Ildikó
rektor, II. RFKMF

Dr. Erdei Pétert
konzul, Magyarország Konzulátusa, Beregszász

Ft. Demkó Ferenc
helynök, Munkácsi Egyházmegye, Beregszászi Esperesi Kerület

Sipos József
lelkész, a KRISZ elnöke

Marosi István
főiskolai lelkész, Görögkör
Ortutay Elemér Görögkatolikus Szakkollégium

10:00 – Plenáris előadások

Dr. Grezsa István
kormánybiztos, orvos
Hagyomány és modernitás

Dr. Fiser Béla
kutató, Számítógépes Molekulatervezés Kutatócsoport, Kémiai Intézet, Miskolci Egyetem, Miskolc-Egyetemváros,
előadó tanár, II. RFKMF
Kémia a Bibliában

11:00 – Pályamunkák bemutatása

15:00 – Eredményhirdetés
Agapé

Az értékelő bizottság tagjai:

Történelem és társadalomtudományi szekció

Szamborovszkyné Dr. Nagy Ibolya
igazgató, II. RFKMF Apáczai Csere János Könyvtár
főiskolai tanár, II. RFKMF Történelem és Társadalomtudományi Tanszék

Dr. Molnár József
tanszékvezető, II. RFKMF Földtudományi és Turizmus Tanszék

Szkoropádszky Péter
görögkatolikus pap, doktorandusz, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye

Dr. Radvánszky Ferenc
főiskolai tanár, II. RFKMF Történelem és Társadalomtudományi Tanszék

Dr. Zubánics László
dékánhelyettes, UNE, Magyar-Ukrán Oktatási- Tudományos Intézet

Filológia és néprajztudományi szekció

Dr. Györke Magdolna
egyetemi docens, UNE, Magyar-Ukrán Oktatási-Tudományos Intézet, Magyar Filológiai Tanszék

Dr. Telenkó Bazil Mihály
bölcsészkutató, Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Egyetem Néprajzi Kutatócsoport

Gazdag Vilmos
doktorjelölt, adjunktust, II. RFKMF Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport

Kudlotyák Krisztina
magyartanár, II. RFKMF Felsőfokú Szakképzési Intézet

Dr. Márku Anita
kutató, II. RFKMF, Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont
docens, II. RFKMF Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport

Az értékelő bizottság tagjai:

Matematika és természettudományi szekció

Dr. Tarics Zoltán
tudományos titkár, Ukrán Nemzeti Tudományos Akadémia Ungvári Elektrofizikai Kutatóintézet

Dr. Kohut Erzsébet
főiskolai docens, II. RFKMF Biológia és Kémia Tanszék

Kudlotyák Csaba
főiskolai tanár, a II. RF KMF Matematika és Informatika Tanszékének

Magyar Vita
matematikus, igazgató, Karácsfalvai Sztojka Sándor Görögkatolikus Líceum

Pályamunkák

Történelem és társadalomtudományi szekció

Asztalos Annamária
II. RFKMF, Történelem és Régészet szak, MA I. évfolyam
A házassággal kapcsolatos devianciák bemutatása Tiszaújlak példáján a dualizmus végén

Baranyi Tamás
II. RFKMF, Történelem és Régészet szak, BA IV. évfolyam
Bereg megye és a millenniumi ünnepségek

Bihari Kitti
II. RFKMF, Történelem és Régészet szak, MA I. évfolyam
A Beregszászi járás vallási szerkezetének változása 1869-1941 között

Pályamunkák

Hiába Krisztina
II. RFKMF, Történelem és Régészet szak, MA I. évfolyam
Filiából plébánia. A sárosoroszi római katolikus plébánia újraszervezésének története

Petrás László
Ungvári Boldog Romzsa Tódor Görögkatolikus Hittudományi Akadémia, 7. évfolyam
Gebé Péter püspöki kinevezése és első rendelkezései

Sebők Szilvia
Eszterházy Károly Egyetem- Történelemtudományi Doktori Iskola, PhD képzés, III. évfolyam
Az oktató-nevelő munka és a tantestület a kisvárdai Szent Orsolya-rendi Tanítóképző Intézetben

Tóth Attila
Munkácsi Állami Egyetem, Turizmus- és Vendéglátóipari Kar, Turizmusismeret szak, MSc II. évfolyam
A Nagyszőlősi járás vallási szerkezete 1910-1915 között a népszámlálási adatok és az egyházmegyei sematizmusok tükrében

Veres Zoltán
Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, SSc képzés
Magyar görögkatolikusok igénye a magyar nyelvű liturgiára 1646-tól 1965-ig

Pályamunkák

Filológia és néprajztudományi szekció

Ádám Dóra

UNE, Magyar Filológia Tanszék, Magyar-Ukrán Oktatási- Tudományos Intézet, Filológia szak, MA I. évfolyam

A keresztnevek rendszere Korláthelmecen

Botos Barbara

UNE, Magyar Filológia Tanszék, Magyar-Ukrán Oktatási- Tudományos Intézet, Filológia szak, Ba, II. évfolyam

A szövés-fonás szókincse Gecsében

Kész Réka

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Néprajz szak, MA I. évfolyam

A vallásosság megélése külföldön idősgondozást vállaló kárpátaljai nők életében

Kiss Bernadett

UNE, Magyar Filológia Tanszék, Filológia szak, Ba, II. évfolyam

Minaj földrajzi nevei

Nagy Alexandra

II. RFKMF, Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport, Magyar szak, MA I. évfolyam

Bizonytalan helyesírású szavak a görögkatolikus egyház írott nyelvhasználatában

Vaszecsko Karina

UNE, Magyar Filológia Tanszék, Magyar-Ukrán Oktatási- Tudományos Intézet, Filológia szak, BA IV. évfolyam

Lakodalmi szokások Csapon – múlt és jelen

Pályamunkák

Matematika és természettudományi szekció

Bán Henrietta

UNE, Ukrán-Magyar Oktatási-Tudományos Intézet,Fizika szak, BSc, 4. évfolyam

Támogatott valóság alapú telemetrikus rendszer

Bence Norbert

UNE, Ukrán-Magyar Oktatási-Tudományos Intézet,Fizika szak, MSc I. évfolyam

Bevezetés a Nagy Hadronütköztető világába. A részecskegyorsítóban végbemenő fizikai jelenségek vizsgálata.

Hires Lajos

UNE, Ukrán-Magyar Oktatási-Tudományos Intézet, Matematika szak, MSc II. évfolyam

Az egész számú neuron elemek szintézise.

Sztaroszta Miklós

II. RFKMF, Matematika és Informatika Tanszék, Matematika szak, BSc II. évfolyam

P-csoportok reprezentációja lokális gyűrűk felett

Dr. Grezsa István
kormánybiztos, orvos, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Kárpátalja együttműködésének és összehangolt fejlesztési feladatainak kormányzati koordinációjáért felelős kormánybiztos

Hagyomány és modernitás

A hagyomány és modernitás csak látszólag egymásnak ellentmondó fogalmak. Egymáshoz és egymásra tapadnak, értelmük és komplexitásuk csak interpenetrációjuk kölcsönösségében ragadható meg. Az előadás arra keresi a választ, hogy a magyar nemzeti közösség szuverenitásának és megmaradásának szempontjából hogyan interpretálható a hagyomány, mint közösségalakító erő, s egyúttal milyen folyamatokon keresztül válik modernné a tradíció. Az előadás továbbá kiemelt figyelmet fordít arra a tényre, hogy a kereszténység, bár nem értelmezhető kizárólag és elsősorban a nemzet szintjén, ugyanakkor Közép-Európa sajátos gazdasági-társadalmi fejlődésének következtében, különösen Magyarország esetében, mégis hogyan válhatott bizonyos korokban identitásformáló és megtartó erővé. Tekintettel arra, hogy napjainkban – szűkebb és tágabb életkörnyezetünkben egyaránt – tapasztalhatjuk ennek a kettősségnek az érvényességét, az előadás mérleget kíván vonni a címadó entitások létszerűségének reálpolitikai alkalmazását illetően.

Dr. Fiser Béla
kutató, Számítógépes Molekulatervezés Kutatócsoport, Kémiai Intézet, Miskolci Egyetem
előadó tanár, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Kémia a Bibliában

A hívő ember abban a tudatban kutathatja a világot, hogy bár nem értheti meg teljes valójában Istent, de mégis lehetősége van arra, hogy ismereteket szerezzen róla.

Ez alapján azt gondolhatnánk, hogy a keresztény kutatók dolga egyszerű, hiszen bármilyen komolyabb problémát megkerülhetnek azzal, hogy a világ megértése sosem lehet teljes és nem is szükségszerű. Ennek ellenére azt gondolom, hogy pont ezek miatt kell törekednünk mégis a teljességre, s megpróbálni elérni az elérhetetlent, megérteni a világot, s rajta keresztül Istent.

Az egyik legfontosabb kézzelfogható kapocs Isten és ember között a természeten túl a Biblia. Számos könyv íródott, s fog a jövőben íródni a Bibliáról, de tudomásom szerint eddig még csak kevés esetben elemezték a kémia és a Biblia kapcsolatát. A Bibliában fellelhető kémiai tárgyú verseken keresztül a hit és a tudomány kapcsolatára próbálok meg rávilágítani. S ezáltal a Biblia egy olyan oldalát próbálom meg bemutatni, amelyet talán csak kevesen ismernek.

Asztalos Annamária

A házassággal kapcsolatos devianciák bemutatása Tiszaújlak példáján a dualizmus végén

Vezetőtanár: Császár István, főiskolai adjunktus,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Jelen kutatás keretében a dualizmus végén Tiszaújlakon jelen lévő házassággal kapcsolatos devianciákat igyekeztünk minél átláthatóbban bemutatni, különös tekintettel a válásokra, vadházasságokra és a törvénytelen gyerekek kérdésére. A téma megírásának módszere a szakirodalmi áttekintésen illetve a levéltári kutatáson alapul, utóbbit a Kárpátaljai Területi Állami Levéltárban végeztük.

A kutatási eredményekből leszűrhető, hogy a dualizmus végén a településre még nem jutott el nagymértékben a nyugati világ hatása. Az emberek a keleti térségekre jellemző életmódot folytattak, tehát próbáltak lehetőségeikhez mérten korán házasságot kötni, a házasságban felmerülő problémákat nem a frigy felbontásával megoldani, illetve törvényes utódokat létrehozni. A korszak embere tehát igyekezett erkölcsös életmódot folytatni, amelynek következtében a társadalomba való beilleszkedés könnyebben végbemehetett, mindennemű kirekesztettség nélkül.

Baranyi Tamás

Bereg megye és a millenniumi ünnepségek

Vezetőtanár: Molnár Ferenc, adjunktus,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

A munka feladata, hogy a témára vonatkozó szakirodalomra és forrásokra, valamint a korabeli sajtóra alapozva betekintést nyújtson Bereg vármegye a millennium ünnepségek megrendezésében játszott szerepébe. Elsőként egy rövid ismertetőt adunk a millenniumról mint a honfoglalás ezer éves évfordulójáról. A továbbiakban az ünnepségekhez fűződő előkészületek kérdésével foglalkozunk. Ezt követően Janka Sándor tevékenységére térünk ki, aki a millenniumi ünnepségek egyik kezdeményezője volt. A Bereg megyei eseményeket illetően a munkácsi és a vereckei megemlékezésekre koncentrálunk, amelyeket megtisztelt jelentével a kormány, a megye, illetve a Munkácsi Görögkatolikus Püspökség több vezetője. Ezután Munkácsy Mihály trilógiájának Ecce Homo darabjával foglalkozunk.

Bihari Kitti

A Beregszászi járás vallási szerkezetének változása 1869-1941 között

Vezetőtanár: Dr. Molnár D. István,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Tanulmányunkban a mai Beregszászi járás településeinek vallási szerkezet-alakulását vizsgáltuk 1869-től 1941-ig. A munka első részében a kutatásban használt módszerek és szakirodalom ismertetésével foglalkozunk. A dolgozat második részében igyekeztünk betekintést nyújtani a mai Beregszászi járás földrajzi elhelyezkedéséről, történelméről, általános népesség- és társadalomföldrajzi képéről. Bemutatásra került a lakosság jelenkori népességszáma, továbbá a jelenlegi nemzetiségi összetétel is. Az 1869-1941-es évek közötti időszakra vonatkozó vallási összetétel sajátosságait prezentáltuk a harmadik részben. Kutatásunk során a Központi Statisztikai Hivatal által lebonyolított és összegyűjtött népszámlálási adatokból merítettünk információkat, a mai Beregszászi járás településeire vonatkozóan. Továbbá igyekeztünk összehasonlítani a kapott adatokat, mind az össznépesség, úgy a felekezetek arányszám-változásainak tükrében is.

Hiába Krisztina

Filiából plébánia. A sárosoroszi római katolikus plébánia újraszervezésének története

Vezetőtanár: Szamborovszkyné Dr. Nagy Ibolya,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Sárosoroszi település neve elsőként 1260-ban bukkant fel a középkori oklevelekben, s ekkor már az Egri Egyházmegyéhez tartozott. Sárosoroszi település lakosainak zöme a cuius regio, eius religio (akié a föld, azé a vallás) elv alapján 1595-ben protestánssá vált. Lehoczky Tivadar 1810. évet jelölte a plébánia felállítása éveként, azonban ezt az általunk feltárt primer források megcáfolták, mert az 1806. évben történt. Ezután Sárosoroszi anyaegyházzá lett, hisz Salánk, Feketepatak, Verbőc és Bene fiókegyházak tartoztak hozzá.

A Szatmári Egyházmegye Jubileumi Sematizmusából tudhatjuk meg, hogy Hám János püspök 1829. évben új plébániát alapított és 1839. évben új templomot is építtetett.

Előadásomban a Szatmárnémeti Püspöki és Káptalani Levéltárban végzett kutatási eredményimet szeretném bemutatni, pontosabban azt az időszakot, eseményeket és folyamatokat, amelyek előkészítették, hogy Sárosorosziban a római katolikus filiából újra plébánia és anyaegyház lett.

Petrás László

Gebé Péter püspöki kinevezése és első rendelkezései

Vezetőtanár: Ft. Medvigy Makarij
Ungvári Boldog Romzsa Tódor Görögkatolikus Hittudományi Akadémia

Gebé Péter (1864-1931) a munkácsi görög katolikus egyházmegye 32. püspöke volt. Az egykori Bereg vármegyében született, tanulmányait Ungváron végezte, majd a teológiát a Budapesti Központi Szemináriumban. Már papként is rengeteg feladattal bízták meg őt, amelyeket ő lelkiismeretesen és legnagyobb tudásához mérten teljesített. Időskorára bízta meg őt a Szentatya, XI. Pius pápa a munkácsi görög katolikus egyházmegye vezetésével, amely akkorra a terjeszkedő és mindenben a Csehszlovák kormánnyal összefogó právoszláviával megsebzett terület lett. A csehszlovák vezetés el akarta tüntetni a katolikus egyházat saját országából, a právoszlávia pedig minden eszközzel azon volt, hogy összeuszítsa az addig békésen élő nemzeteket a Kárpátok lábánál. Gebé Péter ténykedése alatt a görög katolikus egyház Istenbe vetett hite nem rendült meg, a papság bár üldözést szenvedett, de viselte a nehéz keresztet, és erős püspökünknek köszönhetően visszakapták a jogtalanul elkobozott görög katolikus templomokat és híveket.

Sebők Szilvia

Az oktató-nevelő munka és a tantestület a kisvárdai Szent Orsolya-rendi Tanítóképző Intézetben

Vezetőtanár: Dr. Bartók Béla, főiskolai docens
Eszterházy Károly Egyetem- Történelemtudományi Doktori Iskola

A katolikus nőnevelés egy új fejezete kezdődött el Magyarországon az Orsolya-rendi apácák letelepedésével. Intézményeikben az oktató-nevelő tevékenység Merici Szent Angéla szellemiségében történt. Igényes pedagógiai munkájuk népszerűvé tette őket környezetükben. A közoktatás rendszerébe illeszkedve iskoláik felekezeti jelleggel működtek, de az oktatási törvények, határozatok rájuk nézve is kötelező érvényűek voltak.

A jelenlegi, kisvárdai Szent László Katolikus Gimnázium, Szakgimnázium, Általános Iskola, Kollégium és Óvoda jogelőd intézményének jó híre, családias légköre elevenen él a köztudatban. Az orsolyiták nevelési elvei ma is aktuálisak, s városunkban újra szervezés alatt áll a rend visszatérése az iskola falai közé. Az egykor itt tanítók tevékenységének feltárása egyrészt az oktatás- és rendtörténet szempontjából lényeges, másrészt az egykori alma mater 2018-ban ünnepli fennállásának 100. évfordulóját, s ennek állítana emléket a nővérek munkájának bemutatása. Jelen tanulmány az oktatáspolitikai rendelkezések mellett néhány szempont mentén elemzi a tanári pályákat is.

Tóth Attila

A Nagyszőlősi járás vallási szerkezete 1910-1915 között a népszámlálási adatok és az egyházmegyei sematizmusok tükrében

Vezetőtanár: Dr. Fodor Gyula, docens
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Jelen munkában a Nagyszőlősi járás településeinek vallási összetételét tekintettük át az 1910-es népszámlálás és a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye 1915-ös sematizmusának adatai alapján. A dolgozat első részét a Nagyszőlősi járás általános jellemzésének szenteltük, amelyben igyekeztünk bemutatni a vizsgált terület földrajzi jellemzőit. A dolgozat második részében az egyházi sematizmusok fogalmát tisztáztuk: mikor és milyen céllal íródtak, milyen jellegű információkat írtak le bennük stb. A munka harmadik része a vizsgált térség vallási összetételének elemzése. A kutatás során összesen 44 településről sikerült adatokat gyűjtenünk.

Veres Zoltán

Magyar görögkatolikusok igénye a magyar nyelvű liturgiára 1646-tól 1965-ig

Vezetőtanár: Dr. Iváncsó István
Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

Tudományos munkámban arra a kérdésre szeretnék választ adni, hogy miként lépett fel az igény és hogyan valósult meg itt Kárpát medencében az a több száz éves igény, hogy a magyar görögkatolikus magyarul végezhessék a Szent Liturgiát.

Kutatásomban főként írásbeli forrásokra támaszkodom. Ennek értelmében megvizsgálom a különböző görögkatolikus egyházmegyék (munkácsi, eperjesi, hajdúdorogi) püspöki rendelkezéseit, valamint azokat a már 18. századtól fellelhető liturgikus fordításokat, melyek bizonyítják a magyar nyelvű liturgia létét.

Munkám eredményeképpen látható, milyen történelmi helyzetekben küzdötte és majd valósította meg a magyar görögkatolikusság az akkor látszólag lehetetlennek tűnő álmát, hogy saját anyanyelvén keresztül mutathassa be a legszentebb áldozatot.

Ádám Dóra

A keresztnevek rendszere Korláthelmecen

Vezetőtanár: Dr. Nagy Natália, docens
Ungvári Nemzeti Egyetem

„A név maga az ember." – jegyzi meg Kálmán Béla a nevek világa c. munkájában. S valóban fontos az, hogy milyen nevet adunk gyermekeinknek, mi alapján döntünk. Kutatásomban a koronkénti névdivatot és annak változását vizsgálom egy adott településen, Korláthelmecen.

A munka célja a koronkénti névdivat változása, ennek okai és következményei. A neveket kutattam gyakoriságuk és eredetük szerint, valamint az alapján, hogy mennyire befolyásolja a szláv hatás és a média a névadást napjainkban és az 1950-es években.

Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy a keresztnevek eloszlása viszonylag arányos, ugyanis mind az első, mind a második periódusban a világi eredetű nevek voltak nagyobb többségben a férfi és a női neveknél egyaránt. A férfi keresztneveknél az eredet szerinti csoportosításnál a héber eredetű bibliai nevek a legelterjedtebb, míg a női keresztneveknél a latin eredetűek alkotják a legjelentősebb csoportot.

Botos Barbara

A szövés-fonás szókincse Gecsében

Vezetőtanár: Zékány Krisztina, docens
Ungvári Nemzeti Egyetem

Kutatómunkám során a szövés-fonás néphagyományával és szakszókincsével foglalkoztam. A kérdéssel kapcsolatos nagy mennyiségű szakirodalom feldolgozása mellett a szülőfalumban élő idősebb emberektől kértem segítséget, általuk bepillantást nyerhettem a pokrócszövés folyamatába is. Köztudott, hogy nálunk még ma is ápolják ezeket a hagyományokat, számos házban találkozhatunk szőttesekkel, pokrócokkal, néhány helyen még az esztováta is használatban van.

Munkám tartalmazza a falum történetének rövid ismertetését, bemutatom a Mezőgecsére jellemző hímzési mintákat, motívumokat, a szövőszék (esztováta) felépítését és a szövés folyamatát. Az adattárba 41 szót gyűjtöttem össze és elemeztem a tanult módon. A célom az volt, hogy megmentsem a feledéstől ezt a szép foglakozást, aminek a szakszókincsét már a fiatalok nem is ismerik, és amiről a mi gyermekeink talán már csak olvasni fognak.

Kész Réka

A vallásosság megélése külföldön idősgondozást vállaló kárpátaljai nők életében

Vezetőtanár: Dr. Kész Margit, docens
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Kutatómunkám olyan Kárpátalján élő 40-65 éves asszonyok körében végeztem, akik Magyarországon vállaltak idősápolási munkát.

A változó időintervallumban történő otthon és külföld közötti ingázó mozgás megváltozott vallásgyakorlást eredményez a gondozást vállaló nők részéről. Az otthoni, megszokott időben, térben végzett cselekvéseket a munkavállalók az idegen környezet adta lehetőségekhez alkalmazva próbálják megélni.

Hipotézisem, hogy a munka végzése folyamán a megkérdezett asszonyok mindegyikénél megjelenő erős védekezési, beilleszkedési stratégia a vallásos életszemlélet. A szakrális szféra megélése a könnyebb alkalmazkodás egyik befolyásoló tényezője, melyet a hívő ember bármikor elő tud hívni, így folyamatosan biztos pont marad. A helyszín és a körülmények eltérőek, a kiváltott érzés és a funkció egyezik az otthon átélt szakrális idővel. A transzcendenssel való kapcsolat tehát megerősítő, nehézségeken átsegítő szereppel bír.

2016-tól 2018-ig készített interjúszövegek alapján azt vizsgálom, hogy a megkérdezett nők miképpen élik meg idegen környezetben vallásosságukat, a vallásgyakorlás idő- és térstruktúráját, valamint szakrális kommunikációjuk módját és funkcióját.

Kiss Bernadett

Minaj földrajzi nevei

Vezetőtanár: Zékány Krisztina, docens
Ungvári Nemzeti Egyetem

Munkám a minaji földrajznevekkel foglalkozik. Gyűjtésem során sok régi helynévvel találkoztam, amelyeket a mai fiatal generáció már nem ismer, nem használ. Számos olyan földrajzi neveket ismerhettem meg, amelyet már csak a legidősebbek használnak.

Gyűjtőmunkám elsődleges célja az volt, hogy az értékes neveket, amelyeket ma már kevesen ismernek, megmentsem a feledéstől. Azonban sok olyan névvel kell számolni, amely a közelmúltban alakultak, s így az idősebb generáció nem ismeri ezeket.

Minaj is fejlődik , éppen ezért újabbnál – újabb megnevezések születnek.

Arra törekedtem munkám során, hogy mind két generáció értékes megnevezéseit tanulmányozzam, összegyűjtsem. Úgy érzem sikerrel jártam.

Örültem, hogy ezt a témát dolgozhattam fel. Mindenkinek kedves hely az otthona. Én így ismertem meg jobban szülőfalumat. Mert ha jobban ismeri az ember a környezetét, még jobban fogja szeretni otthonát.

Nagy Alexandra

Bizonytalan helyesírású szavak a görögkatolikus egyház írott nyelvhasználatában

Vezetőtanár: Dr. Karmacsi Zoltán
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Előadásomban a görögkatolikus (vagy görög katolikus?) egyházban használatos szavak és kifejezések helyesírását szeretném megvilágítani. Azt, hogy az írásukban milyen helyesírási szabályok érvényesülnek, illetve mely forrásokból tudunk tájékozódni a bizonytalan helyesírású szavak írásgyakorlata felől. A célok között szerepel az idegen eredetű – többek között a latin és a görög eredetű – szavak és kifejezések helyes írásképére vonatkozó szabályok vizsgálata.

Az előadás elkészítéséhez mindenekelőtt megismerkedtem azokkal a gyakran használt, vagy kevésbé ismert kifejezésekkel, amelyeknek helyesírása bizonytalan. A helyesírásilag változó írásmódú szavakat egyházi folyóiratok, cikkek, lexikonok, etimológiai szótárak, teológusok, nyelvészek munkái nyomán állítottam össze. Ezen felül figyelmet fordítottam azon szavakra is, amelyek szóalakja módosult a 2015-ben megjelentetett legújabb helyesírási kiadás (A magyar helyesírás szabályai, 12. kiadás) változtatásai nyomán.

Vaszecsko Karina

Lakodalmi szokások Csapon – múlt és jelen

Vezetőtanár: Dr. Nagy Natália, docens
Ungvári Nemzeti Egyetem

A hagyományok tisztelete fontos része a kisebbségben élő emberek mindennapjainak. Különös figyelmet szentelnek az ünnepnapok során is a régi szokások meglétének.

A párválasztás minden ember életében meghatározó esemény, hiszen egy másik ember is kiemelkedő jelentőséget kap ekkor életünkben. Ennek régen és ma is megvannak a megfelelő hagyományai. A lakodalom napjához is számos szokás köthető, melyek napjainkra némileg megváltoztak, de kutatópontomon megőrizték jelentőségüket, s nagymértékben hatnak a mai, modern mozzanatokra is. Kutatásom során arra a hipotézisemre kerestem megerősítést vagy cáfolást, miszerint a modernizáció jelentős mértékben befolyásolja a párválasztást, s hat a lakodalom lebonyolításának menetére is.

Célomul tűztem ki, hogy kutatópontomon, Csapon összegyűjtöm a lakodalommal kapcsolatos adatokat, rendszerezem és összehasonlítom a kapott eredményeket. A kutatást empirikus módszerrel végeztem, adatközlők segítségével, a közvetlen beszélgetés adta lehetőségekkel. A kutatás során ismeretessé váltak olyan szokások, melyek még ma is élnek, s olyanok is, melyeket a ma fiatalja nem ismer, nem élt meg. Valamint újabb, modern hagyományok is ismeretessé váltak, melyeket napjainkban fontos alkalmazni.

A hagyományok tisztelete fontos, de számolnunk kell azzal is, hogy a világ, a társadalom fejlődik, s ez rányomja bélyegét a régi szokásokra, azok alkalmazására is.

Bán Henrietta

Támogatott valóság alapú telemetrikus rendszer

Vezetőtanár: Molnár Sándor, docens
Ungvári Nemzeti Egyetem

Képzeljük el, hogy felsőruhánkba hőmérő, nyomásérzékelő, páratartalom mérő, szívritmus és EKG érzékelő, a vér oxigéntartalmát mérő érzékelő, légzésérzékelő, izzadás mérő stb. vannak integrálva. Mindezek a szenzorok egy alacsony fogyasztású mikrokontrollerhez kapcsolódnak, amely elemezi a kapott adatokat, és következtet általuk a viselőjük fizikai és pszichikai állapotára. Ha a kapott értékek túllépnek bizonyos határértékeket, figyelmeztetheti viselőjüket a veszélyállapot fellépéséről, vagy riaszthatja a mentőszolgálatot vagy bárki mást. Ahhoz, hogy a rendszer minél tovább működjön, a használt alkotó elemeket úgy kell kiválasztanunk, hogy minimális energiát használjanak fel, és olyan alternatív energiaforrásokat is alkalmazhatunk, melyek átalakítják a viselő személy mozgás- és hőenergiáját elektromos energiává. Ezáltal az ilyen „okos ruha” gyakorlatilag addig működik, ameddig viselője aktív állapotban van (gyakorlatilag örökéletű).

Bence Norbert

Bevezetés a Nagy Hadronütköztető világába. A részecskegyorsítóban végbemenő fizikai jelenségek vizsgálata.

Vezetőtanár: Dr. Lengyel Sándor, kandidátus
Ungvári Nemzeti Egyetem

A 2015/2016-os tanév II. felében kezdtem el foglalkozni az elméleti részecskefizikai jelenségek alapvető interpretációjával, azon belül is a genfi székhelyű Európai Nukleáris Kutatási Szervezetben, azaz a CERN-ben működő Nagy Hadronütköztetőn (Large Hadron Collider, LHC) végzett kísérletek elméleti úton való vizsgálatával. Kutatási munkámban szeretném bemutatni a világ legnagyobb részecskegyorsítójának felépítését és funkcióit, a Nagy Hadronütköztetőt. Az itt végbemenő fizikai jelenségek vizsgálatát részletezem kutatásomban, azaz a rugalmas proton-proton és antiproton-proton szórás jelenségeit elméleti úton magyarázom meg. A legújabb CERN-i adatokkal, a differenciális hatáskeresztmetszet méréseivel, a „normalizált” kísérleti pontok és a lokális nukleáris dőlés meghatározását végeztem el egy kiválasztott modellel különböző energiákon.

Hires Lajos

Az egész számú neuron elemek szintézise.

Vezetőtanár: prof. Dr. Gecse Ferenc
Ungvári Nemzeti Egyetem

A tudományos munkámban tanulmányoztam a Boole-féle függvények magjainak algebrai tulajdonságait és megmutattam, hogy ha az adott függvény magja megadható egy toleráns mátrix segítségével, akkor e függvény realizálható egy küszöbös neuron elem által.

A neurologikában az egyik alapvető feladat megkeresni a neuron elem súlyvektorát. Megállapítottam a logikai függvények realizálhatóságának néhány elégséges feltételét. Ezen elégséges feltételek alapján kidolgoztam egy módszert, melynek segítségével meg lehet keresni a neuron elem egész számú súlyvektorát.

A felépített módszer abban az esetben is felhasználható, amikor az ismert klasszikus módszerek (approximációs, iterációs módszer) gyakorlatilag nem használhatóak.

Felépítettem egy programcsomagot, amely a kapott elégséges feltételeket, valamint az egész számú neuron elemek szintézisének programkódját tartalmazza.

Sztaroszta Miklós

P-csoportok reprezentációja lokális gyűrűk felett

Vezetőtanár: Dr. Sztojka Miroszláv, docens
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Véges csoportok vadságának kérdése tetszőleges test felett már megoldott feladat (V. Bondarenko, Yu. Drozd). Ha egy gyűrű felett vizsgáljuk az adott feladatott, akkor az csak a p-adikus egész számok gyűrűjére, valamint a formális hatványsór (P-adikus együtthatókkal) gyűrűjére van megoldva (E. Dieterich, P. Gudivok). A kutatásaimban a 2-csoport vadságának problémáját vizsgálom lokális faktoriális gyűrűk felett.

Dr. Ortutay Elemér életrajzi adatai

1916. június 2-án született Ungváron.

Teljes neve Ortutay Elemér Dénes.

Édesapja: Ortutay Jenő, görög-katolikus pap. Édesanyja: Pap Ilona.

Testvérei Angyalka és Béla.

Az elemi iskola 1-2. osztályát Kövesligeten (ma Drahova), 3-4. osztályát Beregszászon végezte.

Ifjúkorát Beregszászban töltötte, ahol 1927-1935 között a Beregszászi Állami Reálgimnázium diákja volt.

A teológiát Ungváron (1. évfolyam), Olmützön (2-3. évfolyam) és Budapesten (4-5. évfolyam) végezte.

Budapesten doktorált 1941-ben. Disszertációjának témája: „A keleti egyház nyilvános istentiszteletei". 1942. március 24-én avatták doktorrá.

1941. szeptember 20-án házasságot kötött Vitéz Gabriellával a budai Flórián templomban. Gyermekeik: Péter (1942), Tamás (1943), Mária (1945), Jenő (szül.: 1948), Csaba (szül.: 1957)

1941. október 5-én az Ungvári Püspöki Palota kápolnájában pappá szentelte Sztojka Sándor püspök.

1945. április 20-ig a fiú- és lánygimnázium hittanáraként és cserkészparancsnokként működött, közben székesegyházi, majd ungvárceholnyai káplán volt.

1945-ben teológiai tanár lett Ungváron, ahol Romzsa Tódor püspök eltávolítása után 1947és 1948 között filozófiát és görög nyelvet tanított.

1949 februárjától, a Munkácsi Egyházmegye likvidálásától, egy faiskolában dolgozott, ahonnan szintén elbocsátották.

1949. augusztus 29-én letartóztatták. 1949. október 20-án 25 évi kényszermunkára, 5 évi polgári jogfosztásra és vagyonelkobzásra ítélték.

1956. szeptember 14-ig Vor-kután raboskodott, ahol előbb szénbányákban, egészsége romlása után pedig építkezéseken dolgozott.

17 évet dolgozott az Ungvári Kerámiagyárban. az utolsó két évet a raktárban. 1976. június 2-án vonult nyugdíjba.

Nyugdíjba vonulása után az illegális lelkipásztorkodással és papképzéssel foglalkozott. „Egyszemélyes Teológiai Akadémia" intézménye is hozzá kapcsolódik intézménye. 1989-ig illegális körülmények között 18 fiatalt készített fel egyházi szolgálatra, akiket titokban szenteltek pappá.

1989. november 8-án Szent Mihály ünnepén Máriapócson végzett ismét nyilvánosan, teljes papi díszben Szent Liturgiát.

1991. június 21-én aranyoklevéllel tüntette ki a Pázmány Péter R. K. Hittudományi Akadémia.

1991. október 6-án mondta aranymiséjét.

1991. november 12-én rehabilitálták.

1992. augusztus 18-án a Magyarok III. Világkongresszusán szónokolt.

1993-ban megjelent visszaemlékezése „Holnap is felkel a nap" címmel.

1996. szeptember 30-án Budapesten a Magyarország Köztársasági Elnöke Arany Emlékéremben részesítette életútjának elismeréseként.

Cikkei jelentek meg a Kárpáti Igaz Szó, a Pánsíp, a Kárpátalja, az Igen, az Új ember és a Görög Katolikus Szemle hasábjain.

1997. január 25-én Ungváron hunyt el. Temetése 1997. január 28-án volt az Ungvári Görögkatolikus Székesegyházban.

Sírja az Ungvári Kálvárián van.

Ortutay Elemér

V. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2018. február 22.
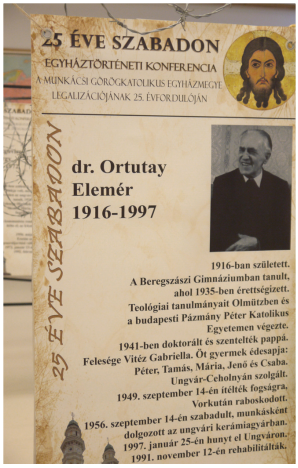
GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG